

4.2.10. Сертифікаційна робота з української літератури

Завдання 1–25 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді.

1. Усталена композиція (заспів-заплачка, розповідь із численними відступами та кінцівка-славослів'я) є характерною ознакою
  - А календарно-обрядових пісень
  - Б суспільно-побутових пісень
  - В народних балад
  - Г історичних пісень
  - Д народних дум

2. Із *«золотим словом»* Святослав звертається до руських князів з метою
  - А закликати до об'єднання в боротьбі проти половців
  - Б описати хід бойових дій та наголосити на великих утратах
  - В припинити боротьбу проти половців через порожню скарбницю
  - Г повідомити про обставини полону князя Ігоря
  - Д запропонувати мир половцям

3. В уривку *«Вона була в батька одиначка, а до того ще зараз при народженню втратила матір. Нянька її, стара мужичка, відмалку заправляла її до всякої ручної роботи, а коли піросла, то батько, щоб розважити свою самоту, брав її всюди з собою і, щоб задоволити її палку натуру, привчив її владати рицарською зброєю, зносити всякі невидгоди і сміло стояти в небезпеках»* ідеться про героїню твору
  - А «Чорна рада»
  - Б «Тіні забутих предків»
  - В «Захар Беркут»
  - Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
  - Д «Тигролови»

4. Історія села Піски є однією із сюжетних ліній твору
  - А Івана Нечуя-Левицького
  - Б Ольги Кобилянської
  - В Пантелеймона Куліша
  - Г Михайла Коцюбинського
  - Д Панаса Мирного

5. Алегоричні образи кедра, пальми, дуба, берези, терна використано у творі
- А «Енеїда»
  - Б «Кавказ»
  - В «Мойсей»
  - Г «Лісова пісня»
  - Д «Маруся Чурай»
6. На фактах із родинного життя автора побудовано сюжет твору, у якому
- А в наймита в місті вкрали чоботи, кобеняк і коней
  - Б герой наказує своїм підлеглим учити латинську мову
  - В герой спостерігає сцену «генерального мордобиття»
  - Г мати віддає сина в найми до багатого хазяїна
  - Д невістка виколує свекрусі око деркачем
7. Картини закріпаченої України, сибірської каторги й здеградованої столиці царської Росії є у творі
- А «Сон» («У всякого своя доля...»)
  - Б «І мертвим, і живим, і ненарожденим...»
  - В «Кавказ»
  - Г «Заповіт»
  - Д «Катерина»
8. Уривок з вірша Ігоря Калинця
- Це погляд чий,
сестри чи Ваш ... ?
Я пригадав. Той вечір. Ми,
вона і Ви. І я надвое*
- перегукується з поезією
- А «Чого являєшся мені у сні?...»
  - Б «Блакитна Панна»
  - В «Чари ночі»
  - Г «О панно Інно...»
  - Д «Ви знаєте, як липа шелестить...»
9. Мрія про «загірну комуну» перетворюється на «дорогу в нікуди», коли герой переступає через людяність у творі
- А Миколи Куліша
  - Б Івана Багряного
  - В Олександра Довженка
  - Г Миколи Хвильового
  - Д Юрія Яновського

10. Голос предків із Великого Лугу (запорожця, чумака, селянина, який «мазав чужій вози, бо свого вже не стало») чує крізь віки персонаж твору
- А Пантелеймона Куліша
  - Б Юрія Яновського
  - В Остапа Вишні
  - Г Миколи Куліша
  - Д Олександра Довженка
11. «Він – нова сила, покликана із сіл до творчої праці. Він – один із тих, що повинні стати на зміну гнилизні минулого й сміливо будувати майбутнє» – такою бачив свою місію
- А Чіпка Варениченко
  - Б Іван Дідух
  - В Мартин Боруля
  - Г Мокій Мазайло
  - Д Степан Радченко
12. Прочитайте текст, у якому пропущено окремі фрагменти інформації.
За імпресіоністичною логікою, композиція _____ мозаїчна, змонтована з одинадцяти невеликих фрагментів, етюдів-кадрів. Цим _____ наближує появу жанру кіноповісті, який створить згодом _____. Кожен такий епізод – _____ що передає психологічні зміни в душі героя.
Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків
- А повісті «Кайдашева сім'я»; Іван Нечуй-Левицький; Панас Мирний; діалог
  - Б поеми «Мойсей»; Іван Франко; Іван Карпенко-Карий; проповідь
  - В новели «Intermezzo»; Михайло Коцюбинський; Олександр Довженко; монолог
  - Г новели «Valse mélancolique»; Ольга Кобилянська; Леся Українка, медитація
  - Д роману «Майстер корабля»; Юрій Яновський; Валер'ян Підмогильний; полілог
13. Проблеми самореалізації жінки та роль мистецтва в її житті розкрито в образі
- А Софії Дорошенко
  - Б Улі Розсохіної
  - В Зоськи Голубовської
  - Г Галі Гудзь
  - Д Марфи Яркової

14. Назву «Закон тайги» в одному з перекладів німецькою мовою мав твір

- А «Тіні забутих предків»
- Б «Зачарована Десна»
- В «Модри Камень»
- Г «Тигролови»
- Д «Сом»

15. Ознаки постмодернізму відчутні в рядках

- А *Молодий я, молодий,
Повний сили та одваги.
Гей, життя, виходь на бій, –
Пожартуєм для розваги!*
- Б *Миднайт. Лише байдужий мун.
Замок, Ай, самотні кроки.
Лунко б'є холодні клоки
Старовинний пендулум.*
- В *Цю жінку я люблю. Така моя печаль.
Така моя тривога і турбота.
У страсі скінчив ніч і в страсі день почав.
Від страху і до страху ця любовта.*
- Г *Васильки у полі, васильки у полі,
і у тебе, мила, васильки з-під вій,
і гаї синіють ген на видноколі,
і синіє щастя у душі моїй.*
- Д *Ярій, душе! Ярій, а не ридай!
У білій стужі сонце України.
А ти шукай – червону тіль каліни
на чорних водах – тіль її шукай.*

Проаналізуйте віршований твір і виконайте завдання 16–20 до нього.

Балада про пера

*Перо сови мені на стіл упало,
І стрепенулось дико і зухвало,
І прошептало виклично: «Лови!
Бери й пиши – пиши пером сови!»*

*Я – жайвір по натурі. Не для мене
Перо совине, хитромудро вчене.
Ще цілий вік писать мені готове
Перо ясне, ранкове, жайворове.*

*Перо орла мені кинджалом впало,
Так стрепенулось синьо – чорно стало,
Так сила в ньому клекотала зла:
«Бери й пиши – шалій пером орла!»*

*Я – жайвір по натурі. Син калини.
Не втримаю в руці перо орлине,
Хоч так мені, буває, закортить
В орлині крила одягнути мить*

*Аж тут перо упало солов'їне,
В нім – місяць в сонці,
все воно – промінне,
Всю душу воно вилюбить до дна –
Перо – екстаз, перо – самотина.*

*І здався я. Совине взяв. Орлине.
І жайворове взяв. І солов'їне.
І кожне з них вмочаю у Дніпро.
Яке ж це зараз у руці перо?*

*Чому ж тулю до серця всі ці пера?
Чому душа захланна, ненажера,
Хай в іншому – щедра,
тут же – хай напастъ,
І жодне на виміну не віддасть?!*

*Чому їх сила завжди на заваді –
Й вони в душі взаємно перекляті,
Й коли гримить світів лихий огром,
Найбільш пишу нічим своїм пером?!*

Іван Драч

16. Цей твір написано в тому жанрі, що й

- А «Ой летіла стріла»
- Б «О слово рідне! Орле скутий!..»
- В «Чи не той то хміль»
- Г «Бджола та Шершень»
- Д «Кавказ»

17. Автор твору належить до

- А митців «розстріляного відродження»
- Б поетів «празької школи»
- В поетів-шістдесятників
- Г «київських неокласиків»
- Д поетів-дисидентів

18. Провідним художнім засобом четвертої строфи є

- А порівняння
- Б анафора
- В оксиморон
- Г гіпербола
- Д метафора

19. Творчість Івана Драча має ознаки

- А бароко
- Б класицизму
- В реалізму
- Г модернізму
- Д постмодернізму

20. Провідним мотивом «Балади про пера» є

- А пошуки митцем власного стилю творчості
- Б неможливість реалізувати себе в мінливому світі
- В привабливість кожного птаха – у його унікальності
- Г вплив вибору людини на її майбутнє
- Д перемога добра над злом у душі митця

Проаналізуйте прозовий твір і виконайте завдання 21–25 до нього.

Жайворонки

Ще в давні часи, коли черепахи в орлів літати вчилися, молодий Жайворонок сидів недалеко від того місця, де одна зі згаданих черепах, за розповіддю мудрого Езопа, своє літання щасливо з великим шумом та грюком скінчила на камені. Жайворонок злякався і, тремтячи всім тілом, дістався до свого батька.

— Батечку! Біля тієї гори, мабуть, сів орел, про якого ти мені розповідав колись, що то найстрашніша й найсильніша з усіх птиця...

— А чому тобі так здалося, синку? – спитав старий.

— Батечку! Коли він сідав, я такої швидкості, шуму і грому ніколи ще не бачив.

— Коханий мій синку, – сказав старий, – ти маєш молоденький розумець. Знай, друже мій, і завжди співай отаку пісеньку:

Не той орел, що високо літає,

А той, що легко сідає...

Сила: Багато хто не за призначенням починає велике діло, та погано кінчає. Всякій справі є печаттю добрий намір і кінець.

Григорій Сковорода

21. За жанром наведений твір є

- А думою
- Б баладою
- В усмішкою
- Г байкою
- Д новелою

22. Авторів належить також твір, у якому є ключові слова

- А сова, Україна, парад, цариця-небога, «медвежа натура»
- Б народ, пісня, сила духа, Чорне море, хазяїн домовитий
- В звичай, права, Венерин амур, совість, кришталь
- Г внук чумака, запорозька кров, ніж, козацький Буг, лапоть
- Д пісенні слова, товариство, Літопис, вороги, самота

23. На могилі автора викарбовано напис

- А «О, коли б змога писати так багато, як і мислити»
- Б «Хто дочекається кінця у вічноплинному джерелі!»
- В «А як я був, так і тепер – подорожній»
- Г «Бути щасливим – це значить пізнати, знайти самого себе»
- Д «Світ ловив мене, та не спіймав»

24. Провідний художній засіб твору –

- А паралелізм
- Б порівняння
- В алегорія
- Г персоніфікація
- Д гіпербола

25. Ідею твору найкраще відображено в прислів'ї

- А Не візьмешся за роботу – не буде й клопоту.
- Б Не вчи орла літати, а соловейка – співати.
- В Як нерозумно випрошувати те, чого можеш сам досягти.
- Г Не за своє діло не берися, а за своїм – не лінуйся.
- Д Поради проси не в старого, а проси в бувалого.

У завданнях 26–30 до кожного із чотирьох фрагментів інформації, позначених цифрою, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою.

26. Поєднайте назву твору (1–4) з його провідним мотивом (А – Д).

- 1 «Пам'яті тридцяти»
- 2 «Блакитна Панна»
- 3 «Contra spem spero!»
- 4 «Чого являєшся мені у сні?..»

- А утвердження сили духу людини, яка не скорилася життєвим негараздам
- Б поетизація кохання – неповторного почуття, навіть якщо воно нерозділене
- В возвеличення краси природи та єдність її з мистецтвом
- Г оспівування краси й сили рідної мови, протест проти гноблення її
- Д уславлення подвигу героїв, які загинули під Крутами

27. Поєднайте назву твору (1–4) з його художніми образами (А – Д).

- 1 «Заповіт»
- 2 «Чари ночі»
- 3 «Різдво»
- 4 «Лебеді материнства»

- А Бог на саях, лемки у крисанях, місяць – золотий горіх
- Б летюча мить життя, палкі обійми ночі, густі пахощі
- В степ широкий, лани широкополі, Дніпро, кручі
- Г мавки чорнобриві, зорі сургучеві, синова колиска
- Д незнані шляхи, мамине шиття, згорточок старого полотна

28. Поєднайте імена літературних героїв (1–4) із жанром твору (А – Д), де вони діють.

- 1 Тереза, Францішек, Ілля
- 2 Тайах, Сев, Богдан
- 3 Іван, Палагна, Юра
- 4 Мокій, Рина, Уля

- А усмішка
- Б повість
- В комедія
- Г роман
- Д новела

29. Поєднайте основу (1–4), на якій побудовано сюжет твору, з його назвою (А – Д)

- 1 антична
- 2 біблійна
- 3 літописна
- 4 автобіографічна

- А «Зачарована Десна»
- Б «Мойсей»
- В «Повість минулих літ»
- Г «Енеїда»
- Д «Тіні забутих предків»

30. Поєднайте ім'я митця (1–4) з висловлюванням (А – Д) про нього.

- 1 Остап Вишня
- 2 Павло Тичина
- 3 Володимир Сосюра
- 4 Василь Стус

- А *«Письменник стрімко робить блискучу літературну кар'єру, стає всенародним улюбленцем, його гуморески та фейлетони користуються великою популярністю, досягають мільйонних тиражів...»*
- Б *«Син Донеччини, задушевний лірик, він був серед тих, хто глибоко відчув красу українського поетичного слова і виявив його нові можливості. Поезія ..., довірлива, щира, безманірна, справді була співом душі – душі відкритої, людяної, дивовижно тонкої і ніжної ...»*
- В *«У кабінеті письменника стояв фрегат під вітрилами, який, очевидно, нагадував роки юності біля чорноморських берегів, де митець разом з Довженком стояв біля витоків зародження українського кіно...»*
- Г *«Перший поет-оптиміст в українській новітній літературі, слова “Сонячних кларнетів” якого здебільшого означають рух, настрій, колір, а передовсім — музичний тон, барвозвук...»*
- Д *«Тих віршів не можна гортати – у них треба входити і повільно обживати, як обживав поет на етапах свої камери – і тоді відкривається унікальна сторінка поезії ХХ віку – віку відчуження...»*

Правильні відповіді до завдань сертифікаційної роботи

№	Відповідь
1	Д
2	А
3	В
4	Д
5	В
6	А
7	А
8	Г
9	Г
10	Г
11	Д
12	В
13	А
14	Г
15	Б
16	А
17	В
18	Д
19	Г
20	А
21	Г
22	В
23	Д
24	В
25	Г
26	1-Д, 2-В, 3-А, 4-Б
27	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Г
28	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-В
29	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-А
30	1-А, 2-Г, 3-Б, 4-Д